

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2018 жылғы 20 қыркүйектегі
№ 469 бұйрығына 43-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 483-қосымша

Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің мақсаты - адами өзара қарым-қатынас туралы, өзіне деген, құрбыларына, ересек адамдарға қатысты эмоционалды-уәждемелік ұстанымдары туралы жүйелі білімді қалыптастыру; сонымен бірге тұлғалық дамуына септігін тигізетін, қоғамдағы адекватты тәртіп үшін қажетті коммуникативті дағдыларды, біліктілікті және тәжірибені меңгерту. Бағдарлама көру қабілеті зақымдалған білім алушылардың жас ерекшелік және танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр пән бойынша білім, біліктілік, дағды мазмұны мен көлемін анықтайтын оқу-нормативті құжат болып табылады.

3. «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің міндеттері:

1) әңгімелесушінің эмоционалды жай-күйін қабылдауға және өзінің сезімін білдіруге үйрету;

2) адамға қажетті мимиканы, мәнерлі қимылдарды, жесттер мен дене қалыптарын қабылдау және өздігінен жасау біліктілігін қалыптастыру;

3) өзіндегі, әңгімелесушідегі, әдеби шағарма кейіпкеріндегі эмоциональды жай-күйін сөзбен сипаттау және олардың сыртқы көріністерін сипаттау дағдыларын дамыту;

4) қарым-қатынасқа деген және айналадағы адамдарға қызығушылығын

дамыту;

5) өзінің тәртібі мен айналадағы адамдардың істерін сыртқы көріністері бойынша талдау арқылы өзін реттеу, өзін бақылау және адекватты бағалау іс-әрекетінің негіздерін қалыптастыру;

6) айналадағыларға деген өзара құрмет, өзара сенім және басқаларға жан ашу сезімін дамыту;

7) қарым-қатынастың вербалді және вербалді емес құралдарының көмегімен еркін практикалық іс-әрекетте мәдени тәртіптің қалыптасқан дағдыларын қолдану.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалықтәсілдер

4. Бағдарлама білім беру құндылықтары мен мектептен «шығу» нәтижелерінің нақты пәннің мақсаттар жүйесімен өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидасын іске асыруды қамтамасыз етеді.

5. Бағдарлама көру қабілеті бұзылған білім алушының коммуникативтік, танымдық және әлеуметтік тұрғыдағы белсенділігін оның компенсаторлық мүмкіндіктерін, әдістемелік тәсілдер мен оқытудың арнайы техникалық құралдарын пайдалану арқылы дамытуға мүмкіндік береді.

6. Айналадағы шынайлықты көру арқылы дистанты (қашықтықта) қабылдау мүмкіндігінен айрылған және орын толтыру тәсілдеріне үйретілмеген балаларда эмоциялар, мимика, жесттер мен пантомимика туралы түсініктері беріксіз, көмескі болады, мұның барлығы тұлға аралық қарым-қатынасты, кейін әлеуметтенуді де едәуір дәрежеде қиындатады, балалар өзара әрекеттесудің түрлі жағдайында өздерін адекватсыз жиі ұстайды, оны дұрыс бағаламайды, бұл балалар арасындағы байланыстың тоқтауына немесе ұзақтығының аз болуына әкеп соғады.

7. Көру қабілеті бұзылған білім алушылардың сенсорлық көру депривация жағдайындағы таным іс-әрекетінің ерекшелігін ескере отырып, қарым-қатынастың вербалді және вербалсіз құралдарын дамыту процесін мақсатқа бағытталған түрде басқаруды қарастырады.

8. «Мимика және пантомимиканы дамыту» коррекциялық пәнін оқыту көру қабілеті бұзылған білім алушыларды әлеуметтік ортаға, белсенді тілдік ортаға барынша енгізуді, оның қимыл-қозғалыс әрекетін жетілдіруді, эмоциональді тонусын түзетуді қамтамасыз етуге, оқу іс-әрекетінің бастапқы кезеңдерін, яғни бағдар беру кезеңін, өзін бақылау мен өзін бағалау кезеңін қалыптастыруға, оқу-танымдық іс-әрекетінің түрткісін жақсартуға мүмкіндік береді.

9. Көру қабілеті бұзылған тұлғаларды оқыту құндылыққа бағытталған, тұлғаға бағытталған, іс-әрекеттік, дифференциальді және коммуникативті тұрғылар негізінде жүзеге асады.

10. Оқытудағы құндылыққа бағытталған тәсілі – бұл белгілі құндылық тұрғысынан оқу-іс-әрекетін ұйымдастыру мен орындау, оның нәтижесін алу және қолдану тәсілі. Құндылыққа бағытталған оқу процесі білім алушы тұлғасындағы құндылықтар жүйесін мақсатты түрде қалыптастырады. Құндылық бағыттары –бұл тұлғаның өз іс-әрекетінің бағыты ретінде белгілі құндылықтарды таңдай білу қабілеті (құндылықтарда бағдарлай білуі), оларды өзіндік әлеуметтік маңызды құндылықтар ретінде ұғынып, қабылдай алуы.

11. Жеке тұлғаға бағытталған тәсілі. Жеке тұлғаға бағытталған тәсілдеменің мақсаты оқу процесін дараландыру, білім алушы тұлғасын оқыту кезінде үйлесімді қалыптастыру мен жан-жақты дамыту,білім алушының психикалық, дене дамуының дара ерекшеліктерін ескере отырып, оның шығармашылық әлеуетін, компенсаторлық мүмкіндіктерін ескере отырып, мінез-кұлқыныңқажеттілігі мен уәждемесін толық ашуболып табылады.

12. Әрекеттік тәсіл. Өзінің білім алуының мақсаттарын өздігінен белгілей алуы, таным іс-әрекетінің жаңа міндеттерін өзі үшін айқындап қоюы, бағдарлау мен ұтқырлық іс-әрекетіндегі өзінің уәждемесі мен қызығушылығын дамыту, мақсатқа жету жолын (алтернативті) өздігінен жоспарлай білуі, бағдарлау мен ұтқырлықтағы оқу және танымдық міндеттерін шешудің тиімді тәсілдерін таңдай алуы; өзінің әрекетін жоспарланған нәтижелерге сәйкестендіре білуі, нәтижеге жету барысында өзінің іс-әрекетін бақылауға алуы, ұсынылған шарт пен талаптар аясында әрекет ету тәсілдерін анықтауы, бағдарлау мен ұтқырлыққа байланысты өзгермелі жағдаятқа сәйкес өз әрекетін реттеуі, оқу міндеттерінің дұрыс орындалуы мен оны шешудегі өзінің мүмкіндіктерін бағалай алуы.

13. Дифференциалді тәсілі балалардың көру қалпына және қоршаған ортада бағдарлау тәсілдеріне байланысты дифференциалді тапсырмаларын пайдалануды ұйғарады жәнеарнайы жұмыс формалары мен әдістемелерін, төлтума оқулықтарын, көрнекі құралдарын, тифлотехниканықолдануды,сынып пен топтың сыйымдылығын азайтуды және жеке-топшада оқыту әдістемелерін қамтиды.

14. Коммуникативті тәсіл. Коммуникативті тәсілдемеге сәйкес оқыту процесінемұғаліммен, құрбыларымен ынтымақтасқан және бірлескен оқу іс-әрекетін ұйымдастыру біліктілігін қалыптастыратын, балалардың жеке және топта жұмыс істеу, ұстанымдары мен қызығушылықтарын ескеру негізінде дау-дамайдың шешімін табу, өз пікірін айта білу, негіздей білу және қорғай алу, өз сезімін, ойын, қажеттілігін білдіру үшін, өз іс-әрекетін жоспарлау және реттеу үшін коммуникативті міндеттерге сәйкес сөйлеу тілі құралдарын саналы түрде қолдана білу дағдыларын дамытатын тапсырмалар кіреді.

15. Ойын арқылы оқыту. Негізгі әдістемелік тәсілдерретінде ойын-қойылымдарын қолданылады, олар ойын-саяхатында,рөлдік, жағдаяттық, дидактикалық, қозғалыс ойындарында, жаттығу мен тренингтерде көрініс табады.

16. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды және GPS навигацияларын бағдарлау мен ұтқырлық аумағында қолдану құзыреттілігін қалыптастыру мен дамыту; мультимедиялық ресурстарды және бұқаралық ақпарат құралдарын пайдалану; Интернет пен мәліметтер базасында ақпараттарды іздеу; ақпараттық-коммуникациялық ақпаратты құру және өңдеу үшін пайдалану; оқытудың белсенді түрлерін техникалық тұрғыдан қолдау үшін интерактивті тақталарды пайдалану; білім алушылармен, мұғалімдермен жұмыс істеу үшін байланыс арналары бойынша ынтымақтастық, қарым-қатынас және ақпаратпен алмасу үшін электронды байланыстарды қолдану, онлайн форумдарына, оқытудың виртуалді ортасына қатысу.

17. Оқу іс-әрекетінің негізгі түрлері:

1) оқу, әңгімелесу, талқылау, мазмұндау, тақпақтау (декламирование), талдау;

2) импровизация ойындары, ережелері бар ойындар, сюжетті ойындар, дидактикалық және театрланған ойындар, драматизация ойындары;

3) жоғарғы психикалық функцияларды дамытуға арналған ойындар;

4) тифлографика, сурет салу: еркін, тақырыптық, фантазиялық;

5) қойылым үзінділерін (этюдтарды), жаттығуларды, видеофильмдерді көру және талдау;

6) иллюстрацияларды, сурет нысаналарын және сюжетті картиналарды (көру қалдығы кезінде) қарастыру және талдау;

7) психогимнастикалық жаттығулар мен ойындар;

8) ертегітерапия, арттерапия элементтері бар ойындар;

9) тыныстау, көру, саусақ гимнастикалары.

18. Мимика және пантомимиканы дамыту бойынша сабақтар аптасына 1 рет, білім алушының даму деңгейін ескере отырып құрылған топпен (3-5 адам), ерекше қиын жағдайда жеке өткізіледі. Жеке жұмыс жүргізілетін білім алушылардың жетіспеушілігінің түзетілуіне қарай оларды топтық сабақтарға енгізеді.

19. Сабақтың құрылымдық компоненттері:

1) 1 кезең – бұлшық ет тырысуын жою немесе олардың тонусын көтеру;

2) 2 кезең мимикамен, жестпен және дене қалпымен танысу;

3) 3 кезең – бет пен дененің мәнерлі қимылдарына үйрету, іс-әрекетті вербализациялау (сөйлеу тілімен қостау);

4) 4 кезең – қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес құралдарын қойылым үзіндісіне (этюдка), ойынға, сахналауға енгізу;

5) 5 кезең – мимика және пантомимика арқылы эмоциональді жай-күйді, көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзетуге үйрету.

20. Арнайы білім берудегі білім алушылардың коррекциялық цикл пәндері бойынша жетістіктерін бағалау сапалық-сипаттамалық, эмоционалды түрде болады (өзінің мүмкіндіктеріне дұрыс қатынас қалыптастыру) және білім

алушылардың коммуникативті дағдыларының дамуы мен қалыптасуының табысты мониторингіне негізделді.

21. Бағдарлама бойынша оқыту нәтижелігі үш деңгейде қарастырылады және сипаттау түрінде беріледі:

- 1) меңгеруге тырысады;
- 2) көмекпен (ересектің, құрбысының) меңгереді;
- 3) өздігінен меңгереді; жетекші құзыреттілігі бойынша.

3-тарау. «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

22.«Мимика және пантомимиканы дамыту» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;
- 3) 7-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;
- 4) 8-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;
- 5) 9-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты;
- 6) 10-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында - 34 сағатты құрайды.

23. «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәннің мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) 1-бөлім «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»;
- 2) 2-бөлім «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»;
- 3) 3-бөлім «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»;
- 4) 4-бөлім «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»;
- 5) 5-бөлім «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»;
- 6) 6-бөлім «Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзету».

24. Курстың барлық бөлімдері өзара байланысты, бөлімдер өзара қиыстырылуы, бір-бірін өзара толықтырыла алады. Бір сабақта бөлімдер мен оқу әрекетінің түрлері үйлестіріле алады. Мысалы, «Практикада қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жасай алу біліктілігін қалыптастыру» тарауының мазмұнын «Сөйлеу тілінің мәнерлігін дамыту» тарауының элементтерімен үйлестіруге болады.

25. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) бұлшық ет аппаратын жаттықтыру.

26. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сезімдермен танысу;
- 2) сезімдерді тану, атау, сипаттау;

3) мимика мен пантомимиканы жаңғырту бөлімшелерін қамтиды.

27. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану» бөлімі төмендегі бөлімшелерді қамтиды:

1) жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу бөлімшесін қамтиды;

2) қылықты модельдеу.

28. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) интонациямен айтуды үйрету бөлімшесін қамтиды.

29. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері бөлімшесін қамтиді.

30. «Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйдің және мінездің жеке қасиеттерін түзету» бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

1) көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзету бөлімшесін қамтиды.

31. 5-сыныпқа арналған «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің базалық мазмұны:

1) бұлшықет аппаратын жаттықтыру. Бұлшықеттің жеке топтарын ықтиярлы түрде кернеу және босаңсыту: қолдың, аяқтың, дененің және беттің;

2) эмоционалды жай-күйді қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету: жабырқау, жиіркену, қызығушылық, абырой сезімдеріне байланысты мимиканы, ым-ишараттарды, дене қалпын, мәнерлі қимылдырды бекіту; мақтаныш, тәкаппарлық, табалау, құмарлану, ашулану сезімдерімен танысу; абырой/менмендік/тәкаппарлық; наразылық/қаһар; қызығушылық/құштарлық/әуестік; ашу/табалау ұғымдарын саралау; кейіпкерлердің эмоционалды жай-күйін анықтай отырып, сюжетті әңгімелер оқу (мақтаныш, тәкаппарлық, табалау, құмарлану, ашулану); алғыс білдіру, қаһарлану, құштарлану сияқты эмоционалды жай-күйді мимикамен, ым-ишаратпен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып көрсету; шаршау, елжіреу, ренжу ым-ишараттарын және мәнерлі қимылдарын моделдеу; алғыс білдіру, ренжу, құштарлану эмоцияларын әлеуметтік қолайлы тәсілдермен ашық көрсетуге септігін тигізу; қызығушылық, әуесқойлық, табалау сияқты эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін мәнерлі қимылдарды, ым-ишараттарды, дене қалыптарын жаңғырту;

3) қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру: күнделікті өмірдегі ым-ишараттар мен мәнерлі қимылдарын практикада жаңғырту: тісім аурады, итпен серуендеймін, ас әзірлеймін, от сөндіремін; тілдік емес құралдамен шаршау, қызығу, ызалану, әуестік, тәкаппарлық сияқты жай-күйлерді жаңғыртуға жаттықтыру; жол жүрісін реттеушінің, бағбанның,

жер қазушының, программисттің, сатушының, оқытушының, ұшқыштың кәсіби іс-әрекетіне байланысты қимылдарды еліктеп көрсету; аяғын жыбырлатып басу, сүрініп, тырпылдатып жүруді еліктеп көрсету; айқын жағдаятта өзінің жүріс-тұрысын моделдеу (мен оған ризамын, қандай сүйкімді марғау! ұрысып жатқанда, сынағанда өзін адекватты ұстай білу, тәкаппар адамның қылығын еліктеп көрсету, мен ашулымын!);

4) сөйлеу тілінің интонациясын дамыту: жабырқау, жиіркену, мақтаныш, қуаныш сияқты эмоционалды жай-күйіне сәйкес сөйлеу тілінің интонацияларын бекіту; мәнерлі тақпақтау (декломирование), көркем туындыларды оқу; сезім реңктерін жеткізудегі мәнерлі интонацияны дағдыландыру: елжіреу/ұнату; қызығушылық/әуесқойлық; мақтаныш/тәкаппарлық;

5) мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру: түрлі жағдаяттағы қылықтарды ойнап көрсету, жаттығу жүйесін (тренингер) орындату: өздігінен танысу, алғыс білдіру, қонақжай иесінің рөлін орындау, қонақтағы қылықты моделдеу, басқа адамға көмек көрсету, бейтаныс адамның сұрақтарына жауап беру, театрдағы, кинотеатрдағы, зообақтағы тәртіп, автоматты есік пен эскалатор жанындағы адекватты тәртіп, қалыпты дамудағы құрбыларымен, ересектермен, бөтен адамдармен адекватты қарым-қатынас жасау дағдыларын қалыптастыру;

б) мимика және пантомимика құралдары арқылы көңіл-күй мен мінездің жеке қасиеттерін түзету: әдеби шағарма кейіпкерінің мінез қасиеттерін көрсететін (тәкаппарлық, қызғаныш, табалау) жағымсыз істеріне моралді баға беру; табалау, ашулану, шаршап-шалдығу, әуесқойлық сезімдерін жою; табалау, ашулану, әуесқойлық сезімдерін бейнелеп көрсету кезінде мимика мен ым-ишараттерді қолдануға жаттығу, оларды сөзбен айту; жағымсыз қозғалыс автоматизмін жоюға бағытталған жаттығу.

32. 6-сыныпқа арналған «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің базалық мазмұны:

1) мимикалық бұлшықет аппаратын жаттықтыру. Тыныстауға назар аударатын отырып, мимикалық бұлшықет аппаратын жаттықтыруға бағытталған ойындарды және нұсқауларды орындау;

2) эмоционалды жай-күйді қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету: менмендік, тәкаппарлық, табалау, әуестік, ашулану, қызғану, елжіреу сияқты эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін мимикалық, пантомимикалық қимылдарды және сөйлеу тілі интонациясын бекіту; сезімдермен танысу: шарасыздық-дербестік; ұялшақтық-емін-еркіндік; қамқорлық, аяушылық-немқұрайлық; рақымшылық – қатыгездік; қамқорлық сезіміне байланысты эмоционалды жай-күйімен танысу; эмоционалды жай-күйлерді саралау біліктілігін дамыту: ұялшақтық/ қымсыну/ыңғайсыздық/жасқаншақтық; аяушылық/рақымшылық/ қаморшылық; танқалу/қайранқалу/аңырау; жиіркену/жеркену; кейіпкерлердің эмоционалды жай-күйлерін бөліп және

саралай отырып, сюжетті әңгімелерді оқуға және мазмұнын қайта айтуға жаттығу (ұялу, қымсыну, аяушылық, рақымшылық, қамқорлық, таңқалу, таңырқау, абыржыту); аяушылық, қамқорлық, сергектік, абыржыту, қымсыну, жеркену, таңырқау эмоционалды жай-күйлерді мимикамен, ым-ишаратпен, мәнерлі қимылдармен адекватты білдіру; таңырқау, жиіркену, шарасыздық, ыңғайсыздық сияқты эмоционалды жай-күйлерге сәйкес келетін ым-ишараттерді, дене қалыптарын, мәнерлі қимылдарды моделдеу; рақымшылдық, қамқорлық, ұялшақтық, ыңғайсыздық, таңқалу эмоцияларын әлеуметтік қолайлы тәсілдермен ашық көрсетуге болысу;

3) қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру: таңырқау, рақымшылдық, қамқорлық, сергектік, таңқалу сезімдерін мимикамен және мәнерлі қимылдармен, дене қалпымен, ым-ишараттермен көрсетуге үйрету; мәнерлі қимылдармен, ым-ишараттермен көрсетілетін шарасыздық, қымсыну, таңқалу, абыржу, жеркенгіштік, жиіркену, таңырқау, аяушылық сияқты эмоционалды жай-күйді фразалармен қостау; машинисттің, шаштаразшының, сырнайшының, әйнек жуушының, аспазшының, дирижердің кәсіби іс-әрекетіне байланысты әрекеттерді еліктеп көрсету; мас адамның, балеринаның, подиумда келе жатқан моделдің жүрісін еліктеп көрсету; белгілі жағдаятта өзінің қылығын дұрыс реттеуге үйрету: аяушылық, жанашырлық білдіру, (көңіл айту); бейтаныс жағдаяттағы тәртіп; өзінің жиіркенуін жасыру (таныс емес, ұнатпайтын тағамға); бір жерге барғысы келмегенде.

4) сөйлеу тілінің интонациясын дамыту: алғыс білдіру, елжіреу, тәкаппарлық, жақтырмау, шаршау, ашуланудың сөйлеу интонацияларын бекіту; таңқалу/қайранқалу/аңырау; аяушылық/қамқоршылық; тыныштық/сергектік; ұялшақтық/ыңғайсыздық; жиіркену/жеркену сезімдерін интонациямен білдіруге үйрету;

5) мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру: өмірлік жағдаяттарды моделдеу: кітапханадағы, мұражайдағы дұрыс тәртіп; ресми рәсімдегі, қонақтарды мектепте күту кезіндегі дұрыс тәртіп; телефон қоңырауларына жауап бергенде; үй иесінің рөлін орындағанда; ескерту мен сынға адекватты кері жауап қайтару; құрбыларымен, ата-аналарымен, бейтаныс, көретін адамдармен қарым-қатынастың адекватты тәсілдерін қалыптастыру.

б) мимика және пантомимика құралдары арқылы көңіл-күй мен мінездің жеке қасиеттерін түзету: қозғалыс автоматизімін жоюды жаттықтыру; эмпатия, бауырмалдық сезімдерін дамытуға септігін тигізетін жағдаяттарды моделдеу; ескерту мен сынға адекватты жауап қайтару; ұялшақтық, жиіркену, жасқаншақтық сезімдерін жоюға бағытталған жаттығулар; сюжетті суреттер мен әңгімелер кейіпкерлерінің көңіл-күйлері мен эмоционалды жай-күйлерін вербалдандыру (сөзбен жеткізу).

33.7-сыныпқа арналған «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің базалық мазмұны:

1) мимикалық бұлшықет аппаратын жаттықтыру: аутогенді жаттықтыру арқылы ағзадағы кейбір автоматты процестерді саналы түрде түзету; тыныстауға назар аудара отырып, мимикалық және пантомимикалық бұлшықет аппаратын жаттықтыруға бағытталған ойындарды және нұсқауларды орындау;

2) эмоционалды жай-күйді қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету: шарасыздық, аяушылық, жанашырлық, елжіреу, ұялшақтық, қамқорлық, сергектік, жеркену, ыңғайсыздық, қымсыну сияқты сезімдер мен эмоцияларды мимикалық, пантомимикалық қимылдарымен бекіту; немқұрайлық/сабырлылық; безушілік/шеттеу/мелшиіп қалу; үрей/қорқу/зәренің ұшуы; өтініш/жалыну; қуаныш/шаттық; жауапкершілік/жинақылық сезімдері мен жай-күйлерімен танысу; жоғарыда айтылған сезімдер мен эмоционалды жай-күйлерді саралауға жаттығу; басқа адамның эмоционалды жай-күйін түсіну және саралау қабілетін дамыту; берілген эмоцияға байланысты әңгіме құрастыру; үрей/қорқу/зәренің ұшуы; қуаныш/шаттық; өтініш/жалыну сезімдерін мимикамен, ым-ишаратпен, дене қалпымен, мәнерлі қимылдармен көрсетуге жаттығу; әлеуметтік қолайлы тәсілдерімен қуаныш эмоциясын ашық білдіруге себептесу;

3) қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру: сюжетті әңгіме кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін драматизациялау тәсілін қолдана отырып жаңғырту; етікшінің, ағаш ұстасының, дәрігер-массажисттің, скрипкашының кәсіби іс-әрекетіне байланысты әрекеттерді еліктеп көрсету; роботтың, «билеушінің» жүрісін, белі ауырған адамның жүрісін еліктеп көрсету; белгілі жағдаяттағы тәртіпті моделдеу: мен қатты үрейлендім, мен одан шошыдым, мен сасып қалдым; қорыққанынан мелшиіп қалды, табысқа жету шаттығы;

4) сөйлеу тілінің интонациясын дамыту: алдыңғы оқу жылындағы сөйлеу тілі интонацияларын бекіту; қорқу/зәренің ұшуы; өтініш/жалыну; қуаныш/шаттық; немқұрайлық/сабырлылық – эмоциональді жай-күйлерді интонациямен жеткізу; интонация бойынша басқа адамның көңіл-күйі мен сезімін табу (әңгімелер, фильмдер материалында);

5) мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру: меншік құқығын сыйлау; танысу кезінде, қонақ шақырғанда ықылас білдіру; көмек ұсынғанда; қоғамдық жерлерде әдептілік көрсету; басқа адамға тиесілі нәрсені сұрай білу; бас тартуға адекватты жауап қайтару жағдаяттарында мәдени тәртіп дағдыларын жетілдіру; айналадағы адамдармен қарым-қатынас жасаудың адекватты тәсілдерін қалыптастыру;

6) мимика және пантомимика құралдары арқылы көңіл-күй мен мінездің жеке қасиеттерін түзету: қозғалыс автоматизімін жоюға бағытталған жаттығулар; немқұрайлық, селқостық сияқты мінездің жағымсыз қасиеттеріне моральді баға беру; жинақылық, жауапкершілік сияқты мінездің қасиеттеріне

онды моралді баға беру; сурет салу, жағдаятты ойнап көрсету арқылы қорқыныш, шошыну сезімдерін жеңе білуін дамыту.

34. 8-сыныпқа арналған «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің базалық мазмұны:

1) мимикалық бұлшықет аппаратын жаттықтыру: аутогенді мимикалық бұлшық аппаратын жаттықтыру арқылы ағзадағы кейбір автоматты процестерді саналы түрде түзету; тыныстауға назар аудара отырып, мимикалық және пантомимикалық бұлшық аппаратын жаттықтыруға бағытталған ойындарды және нұсқауларды орындау;

2) эмоционалды жай-күйді қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету: шарасыздық, аяушылық, жанашырлық, елжіреу, ұялшақтық, қамқорлық, сергектік, жеркену, ыңғайсыздық, қымсыну сияқты эмоционалды жай-күйді мимикалық, пантомимикалық қимылдарды және сөйлеу интонациясын бекіту; қарама-қарсы сезімдер мен эмоционалды жай-күйлермен танысу: шаршағандық - жігерлілік; бейжайлық-құмарлық; түңірену - күлімдеу; байсалдылық-шыдамсыздық; немқұрайлық/бейжайлық; түңіреңкі/жабырқанқы; азаптану/ұайымдау; сергектік/жігерлік; алаңдау/наразылық/ашудың кернеуі сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерді саралау; кейіпкерлердің эмоционалды жай-күйін саралай отырып, сюжетті әңгімелерді оқу және мазмұнын қайта айту; берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрсатыру; ақ пейілді, жабырқанқы, құмарлық, бейжайлық, наразылық сезімдерін білдіруге байланысты мимикалық және пантомимикалық дағдыларды дамыту; дыбысталған және дыбыссыз фильмдерді көру негізінде (көру қалдығы бар балалар үшін) басқа адамның көңіл-күйі мен сезімін тану; эмоционалды жай-күйді жеткізуге байланысты өмірлік жағдаяттарды моделдеу;

3) қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру: сюжетті әңгіме кейіпкерлерінің көңіл-күйі мен эмоционалды жай-күйін драматизациялау тәсілін қолдана отырып жаңғырту; белгілі жағдаяттағы қылықты моделдеу: спорт жанкүйерінің құмарлығы, алғашқы танысу кезіндегі игілікті қатынас, қарама-қарсы жыныстағы адамға сый көрсету; жағымсыз іске наразы болу;

4) сөйлеу тілінің интонациясын дамыту: қорқыныштың, жалынудың, өтініштің, шектетудің, қуаныштың сөйлеу интонацияларын бекіту; жабырқанқы, құмарлық, алаңдау, азаптану, шаршау, жігерлену көңіл-күйлері мен сезімдерінің интонациялық реңктерін білдіру; сөйлеу интонациясы бойынша басқа адамның эмоционалды жай-күйін аңғару;

5) түрлі жағдаяттарында мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру: әңгімелесуді үзбей жалғастыру; өзіне қарай назарды өнегелі түрде аударта білу, көмек немесе кеңес сұрау, көру қабілеті қалыпты құрбыларымен адекватты қарым-қатынас жасау;

б) мимика және пантомимика құралдары арқылы көңіл-күй мен мінездің жеке қасиеттерін түзету: өзінің түйсінуін суреттеу және оларды талдау, мінез қасиеттерін моралді бағалау (түңірену - күлімсіреу; шыдамсыздық - шыдамдылық; бейжайлық - жігерлілік); зығырдан қайнау, наразылық сезімдерін тежеу және оларды адекватты формада білдіру.

35. 9-сыныпқа арналған «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің базалық мазмұны:

1) мимикалық бұлшықет аппаратын жаттықтыру. Аутогенді психобұлшықтық жаттықтыру арқылы ағзадағы кейбір процестерді саналы түрде түзету;

2) эмоционалды жай-күйді қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету: наразылық, алаңдау, түңілу, шыдамсыздық, зығырданы қайнау, шаршау, азаптану, күлімсіреу сияқты эмоцияларын білдіруге байланысты мимикалық, пантомимикалық қимылдарды және сөйлеу интонациясын бекіту; беймаралдық - қырағылық/әурешілік; шашыраңқылық - жинақылық; долылық - салмақтылық; қауіптену - байсалдық эмоционалды жай-күйлерді білдіретін көңіл-күй мен сезімдермен танысу; мазасыздық/дегбірсіздену, долылық/қаһар, тентектік/еркелік, шашыраңқылық/сасқалақтау, салмақтылық/беймаралдық сияқты мінез қасиеттері мен эмоциялардың реңктерін саралау; көркем шығарма немесе фильм үзіндісі бойынша берілген эмоцияға көріністерді қою; мазасыздану, қырағылық, тентектік, дегбірсіздену, шашыраңқылық, сасқалақтық, долдану сезімдерін, мінез қасиеттерін бейнелеу үшін мимиканы және ым-ишараттерді пайдалану; өзінің сезімдерін айта білу және аяушылық білдіру;

3) қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру: белгілі бір жағдаяттағы тәртіпті моделдеу: дербірсізденуді, мазасыздықты адекватты жеткізу, ұнатуын білдіру; сюжетті әңгіме, сурет, фильм бойынша кейіпкерлердің көңіл-күйі мен эмоционалды жай-күйін театрландыру және драматизациялау тәсілін қолдана отырып жаңғырту; дене қалпы, мәнерлі қимылдар және мимика арқылы «қатып қалған» көріністерді жаңғырту (мысалы, Ф.П. Решетниковтың «Тағы да екілік» суретін бейнелеп көрсету);

4) сөйлеу тілінің интонациясын дамыту: қырағылықтың, тентектіктің, үрейленудің, долданудың, сасқалақтықтың сөйлеу интонацияларын бекіту; басқа адамның эмоционалды жай күйін сөйлеу интонациясы, көру қалдығы кезінде мимика мен ым-ишаратер бойынша тану;

5) мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру: педагогты тыңдау, бір-бірін тыңдау, басқа адамды тыңдау арқылы қарым-қатынасқа түсуге жаттығу; көру қабілеті қалыпты құрбыларымен адекватты қарым-қатынас жасау;

б) мимика және пантомимика құралдары арқылы көңіл-күй мен мінездің жеке қасиеттерін түзету:өзінің сезімдерін сипаттау және талдау; долдану, қаһарлану, сасқалақтау сезімдеріне баға беру; пайда болған түйсіну мен

сезімдерін сөзбен айта отырып, музыкалық шығарманың көңіл-күйін анықтау; долдану, сасқалақтау сезімдерін жоюға жаттығу; ықтиярлы босаңсыту дағдыларын пайдалана отырып, қозғалыс автоматизімін жоюға жаттығу; өзінің эмоцияларын басқара білу.

36. 10-сыныпқа арналған «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінің базалық мазмұны:

1) мимикалық бұлшықет аппаратын жаттықтыру. Аутогенді жаттықтыру арқылы ағзадағы кейбір процестерді саналы түрде түзету;

2) эмоционалды жай-күйді қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету: беймаралдық, сақтық, мазасыздану, шашыраңқылық, жинақылық, долдану, уайымдау, байсалдылық сияқты эмоцияларын білдіруге байланысты мимикалық, пантомимикалық қимылдарды және сөйлеу интонациясын бекіту; жағыну - менсінбеу/паңдану; қапалану/мұң – қуаныш/шаттық; басылу - рухтану; жақтырмау – құрмет білдіру сияқты көңіл-күй мен эмоционалды жай-күйлерімен, сезімдерімен танысу; эмоцияларды саралау: менсінбеу/паңдану/тәкаппарлық/патшадай болу; мұң/қапалану/басылу; суқаны сүймеу/жақтырмау; құрмет білдіру/жағымпаздану; кейіпкерлердің эмоционалды жай-күйін саралай отырып, көркем шығармалардың үзінділерін оқу және мазмұндау; жағыну, паңдық, қапалану, шаттық, басылу, рухтану, жақтырмау сезімдерін мәнерлі қимылдармен, ым-ишараттармен, дене қалпымен, мимикамен жеткізе отырып, берілген эмоцияны ойнап жаттығу; сыртқы белгілер бойынша эмоцияларды танып машықтану;

3) қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру: эмоционалды жай-күйлерді жеткізуге байланысты өмірлік жағдаяттарды моделдеу; мұң, қуаныш, рухтану, құрметтеу сезімдерін адекватты түрде білдіру; жансыз нәрселерді бейнелейтін үзінділерді жаңғырту (шар, маятникібар сағат, қуыршақ);

4) сөйлеу тілінің интонациясын дамыту: алдыңғы оқу жылындағы сөйлеу интонацияларын бекіту; паңдылық, патшадай болу, мұң, қапалану, қуаныш, шаттық, жақтырмау, құрметтеу, суқаны сүймеу, жағыну сезімдерінің және эмоционалды жай-күйлерінің реңктерін жеткізуге жаттығу; бір фразаны түрлі интонациямен айтуға машықтану (қатты, сенімді, жағымпаздана отырып, рухтана отырып, шаттықпен, жақтырмай);

5) мимика және пантомимика құралдары арқылы көңіл-күй мен мінездің жеке қасиеттерін түзету: өзінің түйсінуін, көңіл-күйін талдау және оларды сипаттау; мен өзіме қалай қараймын, мен кімді құрметтеймін деген эмоцияларға өзінің сезімдерін білдіру және сипаттау; жағымсыз эмоцияларға моральді баға беру және оларды ойнап көрсету.

37. Оқу мақсаттарын ыңғайлы қолдану үшін және мониторинг жүргізу үшін Бағдарламаға код енгізілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлімі мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалға, 5.2.1.1 кодында: «5» - сынып, «2.1» - бөлімше, «1» - оқу мақсатының нумерациясы. Ескерту: барлық оқу мақсаттары белгілі контекстке байланыстырылмаған және түрлі тақырыптарды оқыту аумағында жүзеге асырылады.

38. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) 1-бөлім «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»:

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	5.1.1.1 қолдың, аяқтың, дененің және беттің жеке бұлшық еттерін ырықты түрде тырыстыруды және босантуды білу (бұлшық еттердің жаңа тобын жаттықтыруды алдыңғысы икемделгеннен кейін басталады)	6.1.1.1 тыныстауға зейін қойып, бұлшық етті жаттықтыруға бағытталған ойындар мен этюдтарды білу.	7.1.1.1 тыныстауға зейін қойып, бұлшық етті жаттықтыруға бағытталған ойындар мен этюдтарды орындау; 7.1.1.2 аутогенді жаттығудың мәнін, аутогенді жаттығу арқылы тәртіппен сезімді саналы түрде түзетудің мүмкінді	8.1.1.1 тәртібі мен сезімін, эмоцияларын саналы түрде түзету үшін аутогенді жаттығудың элементтерін білу және орындау.	9.1.1.1 тәртібі мен сезімін, эмоцияларын саналы түрде түзету үшін аутогенді жаттығудың элементтерін білу және орындау.	10.1.1.1 тәртібі мен сезімін, эмоцияларын саналы түрде түзету үшін аутогенді жаттығудың элементтерінің мәнін түсіну және оны орындау.

			ктерін білу			
--	--	--	-------------	--	--	--

2) 2-бөлім «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»:
2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Сезімдермен танысу	5.2.1.1 мұң, қызығушылық, мақтаныш сезімдеріне байланысты мимика және пантомимика кұралдарын білу 5.2.1.2 мақтаныш/астамшылық/тәкәппарлық; наразылық/ашулы/ыза; қызығушылық/кұштарлық/әуестік ұғымдарын ажырату.	6.2.1.1 дәрменсіз – дербестік; ұялу – ашық; аяушылық – немқұрайлық; жан ашу – селқостық қарама-қарсы сезімдерді ажырату және адекватты бағалау; 6.2.1.2 ұялшақтық / жасқаншақтық / ыңғайсыздық/ қысылу; аяушылық/ жан ашу /	7.2.1.1 немқұрайлық/сабырлық; безгендік/шектетілген/мелшейіп қалу; қорқу/үрей/шошын у; өтініш/жалыну; қуану/шаттанусезімдермен эмоциональді жай-күйлерді ажырату және адекватты баға беру.	8.2.1.1 шаршау – жігерлілік; апатия – құмарлық; байсалдылық – шыдамсыздық; түңеріңкі – ақжарқын қарама-қарсы сезімдерді ажырату және оларға адекватты баға беру; 8.2.1.2 немқұрайлық/апатия; түңеріңкілік/жабырқау; уайым/зығырдае қайнау/ашу кернеу;	9.2.1.1 алаңсыздық – мазасыздық; ыза – сабырлық; қобалжу – тыныштық қарама-қарсы сезімдерді ажырату және адекватты баға беру; 9.2.1.2 мазасыздану/қобалжу; сотқарлық/тентектік; алаңғасар/сасқалақтау; сабырлық/алаңсыздық мінездің, эмоциялардың жеке реңктерін	10.2.1.1 жағыну – менсінбеушілік; мұң – қуаныш; сары уайым – шаттық; көңіл-күйдің басылуы – рухтанушылық; суқаны сүймеу – сыйластық көңіл-күйге, эмоциональді жай-күйге және сезімдерді ажырату, адекватты баға беру.

		қамқорлық; таңғалу / қайран қалу/ аңырау; кірпияздық/жиіркеншектік эмоциональді жай-күйдің реңктері н ажырату		азап шегу/алаңдау; сергектік/ жігерлік эмоциональді жай-күйлердің реңктерін ажырату	ажырату.	
2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	5.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің мінез-құлқы мен эмоциональді жай-күйін анықтау (астамшылық, тәкіппарлық, әуестік, ашулы)	6.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің мінез-құлқы мен эмоциональді жай-күйін бөліп көрсету (жасқаншақтық, қысылу, аяушылық, жан ашу,	7.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін бөліп көрсету (шектетілгендік/мөлшейіп қалу; қорқу/үрей/шошын у; өтініш/жалыну;	8.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін ажырату 8.2.2.2 дыбысталған және дыбыссыз (көру қалдығы бар балалар үшін) фильмдер	9.2.2.1 мінез қасиеттеріне сипаттама және адекватты баға беру: алаңғасарлық – жинақалық, ұқыптылық – салақтық, жауапкершілік – бейқамдық, қамқар болуға қабілетті – немқұрайлық	10.2.2.1 көркем әдебиеттерді оқу, кинофильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін бағалау; 10.2.2.2 дыбысталған және дыбыссыз (көру қалдығы бар балалар үшін) фильмдерді көру негізінде

		қамқорлық, таңғалу, қайран қалу, анырау)	қуаныш/шаттану); 7.2.2.2 берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрастырып жаттығу/орындау	ді көру негізінде басқа адамның көңіл-күйі мен эмоционалды жай-күйін табу (немқұрайлық/апатия; түнеріңкі/жабырқау; уаымдау/зығырдан қайнау/ашу кернеу; азап шегу/алаңдау; сергектік/жігерлік)		басқа адамның көңіл-күйі мен сезімдерін табу; 10.2.2.3 берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрастыру.
2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	5.2.3.1 алғыс, қызығушылық сияқты эмоционалды жай-күйлерді мимика мен мәнерлі қимылдармен жеткізуді білу; 5.2.3.2 әлеуметті	6.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен аяушылық, қамқарлық, қысылу, ыңғайсыздық, кірпияздық, қайран қалу, таңғалу,	7.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қорқу/шошыну/мелшейіп қалу; қуаныш/шаттану; өтініш/жалыну эмоционалды жай-күйлері мен	8.2.3.1 уайымдау, зығырдан қайнау, алаңдау эмоционалды жай-күйлерді жеткізуге байланысты өмірлік жағдаяттарды моделдеу	9.2.3.1 мимика және жестпен мазасыздық, сақтық, сотқарлық, қобалжу, алаңғасарлық, сасқалақтау, ыза сезімдерін моделдеу	10.2.3.1 жағымпаздану, асқақтық, сары уайым, шаттану, көңіл-күйдің басылуы, рухтанушылық, жақтырма сезімдерін жеткізу үшін берілген

	к қолайлы тәсілдермен қызығушылық, ашулы, шаршау эмоциональді жай-күйлерге сәйкес келетін қалыпттарды мимикамен және жестпен жаңғырту	эмоциональді жай-күйлерді мимикамен жестпен адекватты жаңғырта білу	сезімдерді мимикамен, мәнерлік қимылдармен модельдеу; 7.2.3.2 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қуану, мақтану, эмоцияларын жеткізу		; 9.2.3.2 көркем шығарма немесе фильм үзіндісі бойынша берілген эмоцияға этюдтарды сахналауға қатысу	эмоцияларға этюдтарды ойнау; 10.2.3.2 сыртқы белгілері бойынша эмоцияларды тауып, оларға адекватты жауап беру. 10.2.3.3 қанағаттану, ләззат алу, шаттану, масаттану, көңіл толмау, нараздылық сияқты мінездің жеке қасиеттерін, эмоцияларды, сезімдерді жеткізу
--	---	---	--	--	--	---

3) 3-бөлім «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Жесттерді, мәнерлік	5.3.1.1 күнделікті өмірдегі	6.3.1.1 мимика, жест, қимыл	7.3.1.1 сюжетті әңгіме кейіпкерлік	8.3.1.1 сюжетті әңгіме кейіпкерлік	9.3.1.1 сюжетті әңгіме, сурет,	10.3.1.1 елестеткен жансыз заттарды

і қимылдарды орындауға жаттығу	қимылдарды жаңғырту: тіс ауырды, итті серуендетіп жүрмін, түскі ас әзірлеу, өрт сөндіру; 5.3.1.2 тілдік емес құралдар мен шаршау, қызығушылық, ашулы, әуестік қалыптарының жаңғырту	ырмен сезімдерді көрсету қайран қалу, жан ашу, қамқорлық, сергектік, таңғалу; 6.3.1.2 дәрменсіз, қысылу, таңғалу, аңырап қалу, кірпияздық, қайран қалу, аяушылық эмоцианальді жайкүйлерді білдіретін фразаларды мәнерлікимылдармен, жестпен сүйемелдеу	ерінің эмоцианальді жайкүйін жаңғырту да драматизациялау тәсілін қоладану.	ерінің эмоцианальді жайкүйін, сезімдерін, көңілкүйін театрландыру және драматизациялау арқылы жаңғырту.	фильм кейіпкерлерінің эмоцианальді жайкүйін, көңілкүйін жаңғырту да театрландыру және драматизациялау тәсілдерін қолдану; 9.3.1.2 дене қалпы, мәнерлікимылдар және мимика арқылы «қатып қалған» этюдтары жаңғырту, (мысалға, «тағы да екілік» картинасын салып көрсету)	жаңғырту (шар, маятникі бар сағат, қуыршақ); 10.3.1.2 ұнату, мұң, қуаныш, рухтану, құрметтеу сезімдерін адекватты жеткізе білу
3.2 Қылық	5.3.2.1 белгілі	6.3.2.1 машини	7.3.2.1 етікшінің	8.3.2.1 белгілі	9.3.2.1 белгілі	10.3.2.1 эмоционал

<p>ты модель деу.</p>	<p>жағдаятта рда өзін ұстау, тәкәппар, ашулы адамның қылығын еліктеп жасау; 5.3.2.2 көше реттеушісі, бағбан, жер қазушы, программист, сатушы, мұғалім, ұшқыш кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау; кібіртіктеп, тырпылда тып, сүрініп жүрістерінен еліктеп көрсету.</p>	<p>стің, шаштар азшыны, сырнайшының, әйнек жуушының, аспаздың, дирижердың кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау; 6.3.2.2 балеринаның модельдің жүрісін еліктеп көрсету; 6.3.2.3 аяушылық білдіру, жан ашу (көңіл білдіру) жағдаяттарындағы қылықты; таныс</p>	<p>, ағаш ұстасының, дәрігер-массажисттің, скрипкашының кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау; роботтың, бишінің жүрістерінен еліктеп салу, белі ауырған адамның жүрісін еліктеп көрсету; 7.3.2.2 белгілі жағдаятта рындағы қылықты модельдеу: мен қатты қорықтым; менің зәрем ұшты ...; менің есім шықты; қорқыны</p>	<p>жағдаятта рындағы қылықты модельдеу: спорт жанкүйерінің құмары; алғашқы танысу кезіндегі тілектестік қатынас; жігітке/бойжеткенге көңіл білдіру белгілері; келеңсіз жағдайға наразы болу</p>	<p>жағдаятта рындағы қылықты модельдеу: қобалжуды, мазасыздануды адекватты жеткізу; ұнатуды, жақтырмауды көрсету</p>	<p>ьді жай-күйді білдіруге қатысты өмірлік жағдаяттарды модельдеу; 10.3.2.2 мінездің жағымды және жағымсыз жақтарына өзіндік баға беру</p>
-----------------------	---	--	---	---	--	--

		емес жағдаят ындағы қылық; өзінің жиіркенуін жасыру, (ұнатпайтын тағамға); ; келіспеу, бір жерге барғысы келмеген кезді еліктеп көрсету	штан мелшейіп қалдым; жетістіктен шаттану.			
--	--	---	---	--	--	--

4) 4-бөлім «Сөйлеу тілі интонациясын дамыту»:
4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Интонациямен айтуды үйрету	5.4.1.1 өлеңдерді, көркем шығармаларды мәнерлеп оқу; 5.4.1.2 сезім реңктерін көрсету: елжіреу/ұнату; қызығушылық/әуестік; мақтаны	6.4.1.1 интонациямен сезім реңктерін жеткізе білу: таңғалу/қайран қалу/аңырау; аяушылық/қамқорлық; жасқаншақ/қыс	7.4.1.1 сезім реңктерімен эмоционалды жай-күйлерлерді жеткізуге жаттығуларды орындау: үрей/шошу; өтініш/жалыныш; қуаныш/	8.4.1.1 көңіл-күйдің интонациялық реңктерін, жабырқаңқылық, құмарлық, толқу, азап шегу, шаршау, қайраттылық сезімдері	9.4.1.1 сақтық, сотқарлық, қобалжу, ыза болу, сасқалақтау сезімдерін сөйлеу ясымен жеткізу; 9.4.1.2 басқа адамның эмоциона	10.4.1.1 патшалық, мұң, қуаныш, шаттану, жақтырмау, сыйлау, суқаны сүймеу, жағымпаздану сезім реңктерін, эмоционалды жай-күйді жеткізе білу;

	ш/тәкәшп арлық.	ылу; жиіркену.	шаттану; немқұрайлық/сабырлық; 7.4.1.2 интонация бойынша басқа адамның көңіл-күйі мен сезімін анықтау (әңгімелерді оқу, фильм көру, сюжетті ойнау кезінде)	н көрсету; 8.4.1.2 сөйлеу интонациясы бойынша басқа адамның эмоциональді жай-күйін аңғару.	льді жай-күйін оның сөйлеу интонациясы бойынша, көру қалдығы болғанда мимика мен жест бойынша аңғару қабілеттілігі	10.4.1.2 бір фразаны түрлі интонациямен айта білу (қатты, табанды, жағымпаз ана, рухтана, шаттана, сұқаны сүймей)
--	-----------------	----------------	--	--	--	---

5) 5-бөлім «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»:
5-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	5.5.1.1 өздігінен танысу, алғыс білдіру, қонақжай үй егесінің рөлін орындау, қонақтағы қылықты модельдеу, басқа адамға	6.5.1.1 өмірлік жағдаят тарға қатысты тренинг терге қатысу: кітапхан адағы, мұражай дағы дұрыс тәртіп; ресми іс-	7.5.1.1 практика да мәдени тәртіп дағдыларын қолдана білу: жеке меншік құқығын сыйлау; танысу кезінде инициати	8.5.1.1 әңгімені қолдай білу, өзіне әдепті түрде назар аударта білу, көмек немесе кеңес сұрау	9.5.1.1 әлеуметтік желілерде таныс және бейтаныс адамдармен әңгімелесу кезінде белсенді тыңдау, қолдау дағдыларының	10.5.1.1 қарым-қатынас тәсілдері мен тіл мәдениетін меңгеру; Басқа адамға эмоциональді қатынасын адекватты түрде білдіре білуі

	<p>көмектесу, бейтаныс адамның сұрақтарына жауап беру, театрдағы, кинотеатрдағы, зообақтары тәртіп, автоматты есік, эскалатор алдында өзін адекватты ұстау жағдайтарында өзін ұстай білу; қалыпты көретін құрбыларымен, ересектермен, бөтен адамдармен қарым-қатынас жасаудағыларын қалыптастыру</p>	<p>шараларда, қонақтарды мектепте күту кезінде; телефон қоңырауына жауап беру; үй егесінің рөлін орындау; 6.5.1.2сын мен ескертуді адекватты қабылдап үйрену</p>	<p>вабилдіру, қонаққа шақыру, көмек ұсыну, қоғамдық жерлерде сыпайлық көрсету, басқа адамға тиесілі нәрсені сұрай білу, өтінішті қабылдамаған жағдайда адекватты жауап қайтару</p>		<p>болуы</p>	<p>10.5.1.2 тамаша әңгімелесуші болуға үйрену 10.5.1.3 көпшілік алдына шығып сөйлеу</p>
--	--	--	--	--	--------------	---

б) 6-бөлім «Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйдің және мінездің жеке қасиеттерін түзету»:

6-кесте

Бөлімш е	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
6.1 Көңіл-күйдің және мінездің жеке қасиеттерін түзету	5.6.1.1 менмендік, қызғаншақ, табалаушылық сияқты мінездің жағымсыз қасиеттерін білдіретін көркем шығарма кейіпкерлерінің әрекеттерін бағалау; 5.6.1.2 қимыл-қозғалыс автоматізімін жоюға арналған жаттығуларды білу	6.6.1.1 эмпатия, ілтипат сезімдерін дамытуға ықпал ететін фильмдерді көру, тыңдау; 6.6.1.2 сын мен ескертуге адекватты жауап қайтарып үйрену; 6.6.1.3 жасқану, ұялу, қорқу сезімдерін жою үшін бұлшық ет аппаратына арналған жаттығулар кешенін орындау	7.6.1.1 мінездің жағымды және жағымсыз қасиеттерін е моральді баға беру; 7.6.1.2 қимыл-қозғалыс автоматізімін жоюға арналған жаттығуларды орындау; 7.6.1.3 қорқыныш, қобалжу сезімдерін сурет салу, мүсіндеу, жағдаятты ойнау арқылы жеңуге болатынын білу	8.6.1.1 түңеріңкі - ақжарқын, шыдамсыз-сабырлы, селқос-сергек сияқты мінездің қасиеттерін талдау және моральді баға беру; 8.6.1.2 өзінің сезімдерін сипаттау, наразылық, зығырдан қайнау сезімдерін тежеуге жаттығу, оларды адекватты түрде білдіруге үйрену	9.6.1.1 өзінің сезімдерін және ыза, сасқалақтау сезімдерін сипаттай және бағалай білу 9.6.1.2 туындаған сезімін мен түйсінуін сөзбен жеткізе отырып, музыкалық шығармалардың көңіл-күйін анықтау; 9.6.1.3 жеке өзінің сезімін сипаттау 9.6.1.4 босаңсу дағдысын қолдана	10.6.1.1 зеке өзінің көңіл-күйін талдау; 10.6.1.2 берілген эмоцияға өзі сезімін сипаттау: мен өзіме қандай көзқарастамын; мен кімді сыйлаймын; 10.6.1.3 мінездің жағымсыз қасиеттері мен эмоцияларды келтіре отырып, оларға моральді баға беру; 10.6.1.3 басқа адамға деген антипатия (жақтырмау) сезімін баса білуі және оны

		; өзінің эмоцион альді жай- күйін сипатта й білуі			отырып, қимыл- қозғалыс автомати зімін жоюға арналған жаттығул арды орындау	адекватты түрде білдіруі
--	--	---	--	--	--	--------------------------------

39. Осы Бағдарлама көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

40. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Мимика және пантомимиканы дамыту» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:
1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімнің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	5.1.1.1 қолдың, аяқтың, дененің және беттің жеке бұлшық еттерін ырықты түрде тырыстыруды және босаңтуды білу (бұлшықеттердің жаңа тобын жаттықтыруды алдыңғысы икемделгеннен кейін басталады)
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.1 Сезімдермен танысу	5.2.1.1 мұң, қызығушылық, мақтаншы сезімдеріне байланысты мимика және пантомимика құралдарын білу; 5.2.1.2 мақтаншы/ астамшылдық/ тәкәппарлық; наразылық/ашулы/ыза; қызығушылық/құштарлық/әуестік ұғымдарын ажырату
	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	5.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің мінез-құлқы мен эмоциональді жай-күйін анықтау (астамшылдық, тәкіппарлық, әуестік, ашулы)
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	5.2.3.1 алғыс, қызығушылық сияқты эмоциональді жай-күйлерді мимика мен мәнерлі қимылдармен жеткізуді білу; 5.2.3.2 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қызығушылық, ашулы, шаршау эмоциональді жай-күйлерге сәйкес келетін қалыпттарды мимикамен және жестпен жаңғырту
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	5.3.1.1 күнделіктегі өмірдегі қимылдарды жаңғырту: тіс ауырды, итті серуендетіп жүрмін, түскі ас әзірлеу, өрт сөндіру; 5.3.1.2 тілдік емес құралдармен шаршау, қызығушылық, ашулы, әуестік қалыптарын жаңғырту

2-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	5.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің мінез-кұлқы мен эмоциональді жай-күйін анықтау (астамшылдық, тәкіппарлық, әуестік, ашулы)
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	5.2.3.1 алғыс, қызығушылық сияқты эмоциональді жай-күйлерді мимика мен мәнерлі қимылдармен жеткізуді білу; 5.2.3.2 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қызығушылық, ашулы, шаршау эмоциональді жай-күйлерге сәйкес келетін қалыпттарды мимикамен және жестпен жаңғырту
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	5.3.1.2 тілдік емес құралдармен шаршау, қызығушылық, ашулы, әуестік қалыптарын жаңғырту
	3.2 Қылықты модельдеу	5.3.2.1 белгілі жағдаяттарда өзін ұстау, тәкәппар, ашулы адамның қылығын еліктеп жасау; 5.3.2.2 көше реттеушісі, бағбан, жер қазушы, программист, сатушы, мұғалім, ұшқыш кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау; кібіртіктеп, тырпылдатып, сүрініп жүрістерін еліктеп көрсету.
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	5.4.1.1 өлеңдерді, көркем шығармаларды мәнерлеп оқу; 5.4.1.2 сезім реңктерін көрсету: елжіреу/ұнату; қызығушылық/ әуестік; мақтаныш/тәкәппарлық
3-тоқсан		
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	5.3.1.2 тілдік емес құралдармен шаршау, қызығушылық, ашулы, әуестік қалыптарын жаңғырту
	3.2 Қылықты модельдеу	5.3.2.1 белгілі жағдаяттарда өзін ұстау, тәкәппар, ашулы адамның қылығын еліктеп жасау; 5.3.2.2 көше реттеушісі, бағбан, жер қазушы, программист, сатушы, мұғалім, ұшқыш кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау;кібіртіктеп, тырпылдатып, сүрініп жүрістерін еліктеп көрсету
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	5.4.1.1 өлеңдерді, көркем шығармаларды мәнерлеп оқу; 5.4.1.2 сезім реңктерін көрсету: елжіреу/ұнату; қызығушылық/ әуестік; мақтаныш/тәкәппарлық
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты	5.5.1.1 өздігінен танысу, алғыс білдіру, қонақжай үй егесі,ің рөлін орындау, қонақтағы қылықты модельдеу, басқа адамға көмектесу,бейтаныс адамның сұрақтарына жауап беру,

	тәсілдері	театрдағы, кинотеатрдағы, зообақтағы тәртіп, автоматты есік, эскалатор алдында өзін адекватты ұстау жағдаяттарында өзін ұстай білу; қалыпты көретін құрбыларымен, ересектермен, бөтен адамдармен қарым-қатынас жасау дағдыларын қалыптастыру
4 -тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	5.1.1.1 қолдың, аяқтың, дененің және беттің жеке бұлшық еттерін ырықты түрде тырыстыруды және босаңтуды білу (бұлшық еттердің жаңа тобын жаттықтыруды алдыңғысы икемделгеннен кейін басталады)
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	5.2.3.2 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қызығушылық, ашулы, шаршау эмоциональді жай-күйлерге сәйкес келетін қалыпттарды мимикамен және жестпен жаңғырту
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	5.3.1.2 тілдік емес құралдармен шаршау, қызығушылық, ашулы, әуестік қалыптарын жаңғырту
	3.2 Қылықты моделдеу	5.3.2.1 белгілі жағдаяттарда өзін ұстау, тәкәппар, ашулы адамның қылығын еліктеп жасау; 5.3.2.2 көше реттеушісі, бағбан, жер қазушы, программист, сатушы, мұғалім, ұшқыш кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау; кібіртіктеп, тырпылдатып, сүрініп жүрістерін еліктеп көрсету
6. «Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйдің және мінездің жеке қасиеттерін түзету»	6.1 Көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзету	5.6.1.1 менмендік, қызғаншақ, табалаушылық сияқты мінездің жағымсыз қасиеттерін білдіретін көркем шығарма кейіпкерлерінің әрекеттерін бағалау; 5.6.1.2 қимыл-қозғалыс автоматизімін жоюға арналған жаттығуларды білу

2) 6 -сынып:
2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	6.1.1.1 тыныстауға зейін қойып, бұлшық етті жаттықтыруға бағытталған ойындар мен этюдтарды білу
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.1 Сезімдермен танысу	6.2.1.1 дәрменсіз – дербестік; ұялу – ашық; аяушылық – немқұрайлық; жан ашу – селқостық қарама-қарсы сезімдерді ажырату және адекватты бағалау

	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	6.2.1.1 дәрменсіз – дербестік; ұялу – ашық; аяушылық – немқұрайлық; жан ашу – селқостық қарама-қарсы сезімдерді ажырату және адекватты бағалау
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	6.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен аяушылық, қамқарлық, қысылу, ыңғайсыздық, кірпияздық, қайран қалу, таңғалу, эмоциональді жай-күйлерді мимика мен жестпен адекватты жаңғырта білу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	6.3.1.1 мимика, жест, қимылдырмен сезімдерді көрсету қайран қалу, жан ашу, қамқорлық, сергектік, таңғалу 6.3.1.2 дәрменсіз, қысылу, таңғалу, аңырап қалу, кірпияздық, қайран қалу, аяушылық эмоциональді жай-күйлерді білдіретін фразаларды мәнерлі қимылдармен, жестпен сүйемелдеу
2 -тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	6.2.1.1 дәрменсіз – дербестік; ұялу – ашық; аяушылық – немқұрайлық; жан ашу – селқостық қарама-қарсы сезімдерді ажырату және адекватты бағалау
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	6.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен аяушылық, қамқарлық, қысылу, ыңғайсыздық, кірпияздық, қайран қалу, таңғалу, эмоциональді жай-күйлерді мимика мен жестпен адекватты жаңғырта білу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	6.3.1.1 мимика, жест, қимылдырмен сезімдерді көрсету қайран қалу, жан ашу, қамқорлық, сергектік, таңғалу; 6.3.1.2 дәрменсіз, қысылу, таңғалу, аңырап қалу, кірпияздық, қайран қалу, аяушылық эмоциональді жай-күйлерді білдіретін фразаларды мәнерлі қимылдармен, жестпен сүйемелдеу
	3.2 Қылықты модельдеу.	6.3.2.1 машинистің, шаштаразшының, сырнайшының, әйнек жуушының, аспаздың, дирижердың кәсіби іс- әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау 6.3.2.2 балеринаның, модельдің жүрісін еліктеп көрсету 6.3.2.3 аяушылық білдіру, жан ашу (көңіл білдіру) жағдаяттарындағы қылықты; таныс емес жағдаятындағы қылық; өзінің жиіркенуін жасыру, (ұнатпайтын тағамға); келіспеу, бір жерге барғысы келмеген кезді еліктеп көрсету
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	6.4.1.1 интонациямен сезім реңктерін жеткізе білу: таңғалу/қайран қалу/аңырау; аяушылық/қамқорлық; жасқаншақ/қысылу; жиіркену

3-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	6.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің мінез-құлқы мен эмоциональді жай-күйін бөліп көрсету (жасқаншақтық, қысылу, аяушылық, жан ашу, қамқорлық, таңғалу, қайран қалу, анырау)
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	6.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен аяушылық, қамқарлық, қысылу, ыңғайсыздық, кірпияздық, қайран қалу, таңғалу, эмоциональді жай-күйлерді мимика мен жестпен адекватты жаңғырта білу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	6.3.1.1 мимика, жест, қимылдырмен сезімдерді көрсету қайран қалу, жан ашу, қамқорлық, сергектік, таңғалу 6.3.1.2 дәрменсіз, қысылу, таңғалу, аңырап қалу, кірпияздық, қайран қалу, аяушылық эмоциональді жай-күйлерді білдіретін фразаларды мәнерлі қимылдармен, жестпен сүйемелдеу
	3.2 Қылықты модельдеу.	6.3.2.1 машинистің, шаштаразшының, сырнайшының, әйнек жуушының, аспаздың, дирижердың кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау 6.3.2.2 балеринаның, модельдің жүрісін еліктеп көрсету 6.3.2.3 аяушылық білдіру, жан ашу (көңіл білдіру) жағдаяттарындағы қылықты; таныс емес жағдаятындағы қылық; өзінің жиіркенуін жасыру, (ұнатпайтын тағамға); келіспеу, бір жерге барғысы келмеген кезді еліктеп көрсету
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	6.4.1.1 интонациямен сезім реңктерін жеткізе білу: таңғалу/қайран қалу/аңырау; аяушылық/қамқорлық; жасқаншақ/қысылу; жиіркену
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	6.5.1.1 өмірлік жағдаяттарға қатысты тренингтерге қатысу: кітапханадағы, мұражайдағы дұрыс тәртіп; ресми іс-шараларда, қонақтарды мектепте күту кезінде; телефон қоңырауына жауап беру; үй егесінің рөлін орындау; 6.5.1.2 сын мен ескертуді адекватты қабылдап үйрену
4-тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	6.6.1.1 эмпатия, ілтипат сезімдерін дамытуға ықпал ететін фильмдерді көру, тыңдау;
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	6.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен аяушылық, қамқарлық, қысылу, ыңғайсыздық, кірпияздық, қайран қалу, таңғалу, эмоциональді жай-күйлерді мимика мен жестпен

		адекватты жаңғырта білу
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	6.5.1.2 сын мен ескертуді адекватты қабылдап үйрену
6. «Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйдің және мінездің жеке қасиеттерін түзету»	6.1 Көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзету	6.6.1.1 эмпатия, ілтипат сезімдерін дамытуға ықпал ететін фильмдерді көру, тыңдау 6.6.1.2 сын мен ескертуге адекватты жауап қайтарып үйрену 6.6.1.3 жасқану, ұялу, қорқу сезімдерін жою үшін бұлшық ет аппаратына арналған жаттығулар кешенін орындау; өзінің эмоциональді жай-күйін сипаттай білуі.

3) 7 -сынып:
3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімнің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	7.1.1.1 тыныстауға зейін қойып, бұлшық етті жаттықтыруға бағытталған ойындар мен этюдтарды орындау
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.1 Сезімдермен танысу	7.2.1.1 немқұрайлық/сабырлық; безгендік/шектетілген/мелшейіп қалу; қорқу/үрей/шошыну; өтініш/жалыну; қуану/шаттанусезімдер мен эмоциональді жай-күйлерді ажырату және адекватты баға беру
	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	7.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін бөліп көрсету (шектетілгендік/мелшейіп қалу; қорқу/үрей/шошыну; өтініш/жалыну; қуаныш/шаттану)
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	7.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қорқу/шошыну/мелшейіп қалу; қуаныш/шаттану; өтініш/жалыну эмоциональді жай-күйлері мен сезімдерді мимикамен, мәнерлі қимылдармен модельдеу 7.2.3.2 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қуану, мақтаныш эмоцияларын жеткізу
2 -тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	7.2.2.2 берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрастырып жаттығу/орындау
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	7.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қорқу/шошыну/мелшейіп қалу; қуаныш/шаттану; өтініш/жалыну эмоциональді жай-күйлері мен сезімдерді мимикамен, мәнерлі

		қимылдармен модельдеу 7.2.3.2 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қуану, мақтаныш эмоцияларын жеткізу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	7.3.1.1 сюжетті әңгіме кейіпкерлерінің эмоциональді жай-күйін жаңғырту да драматизациялау тәсілін қоладану
	3.2 Қылықты модельдеу.	7.3.2.1 етікшінің, ағаш ұстасының, дәрігер-массажисттің, скрипкашының кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау; роботтың, бишінің жүрістерін еліктеп салу, белі ауырған адамның жүрісін еліктеп көрсету
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айғуды үйрету	7.4.1.1 сезім реңктері мен эмоциональді жай-күйлерлерді жеткізуге жаттығуларды орындау: үрей/шошу; өтініш/жалыныш; қуаныш/шаттану; немқұрайлық/сабырлық 7.4.1.2 интонация бойынша басқа адамның көңіл-күйі мен сезімін анықтау (әңгімелерді оқу, фильм көру, сюжетті ойнау кезінде)
3-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	7.2.2.2 берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрастырып жаттығу/орындау
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	7.2.3.1 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қорқу/шошынуды/мелшейіп қалу; қуаныш/шаттану; өтініш/жалыну эмоциональді жай-күйлері мен сезімдерді мимикамен, мәнерлі қимылдармен модельдеу 7.2.3.2 әлеуметтік қолайлы тәсілдермен қуану, мақтаныш эмоцияларын жеткізу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	7.3.1.1 сюжетті әңгіме кейіпкерлерінің эмоциональді жай-күйін жаңғырту да драматизациялау тәсілін қоладану
	3.2 Қылықты модельдеу	7.3.2.1 етікшінің, ағаш ұстасының, дәрігер-массажисттің, скрипкашының кәсіби іс-әрекетімен байланысты қимылдарды еліктеп жасау; роботтың, бишінің жүрістерін еліктеп салу, белі ауырған адамның жүрісін еліктеп көрсету; 7.3.2.2 белгілі жағдаяттарындағы қылықты модельдеу: мен қатты қорықтым; менің зәрем ұшты ...; менің есім шықты; қорқыныштан мелшейіп қалдым; жетістіктен шаттану
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	7.5.1.1 практикада мәдени тәртіп дағдыларын қолдана білу: жеке меншік құқығын сыйлау; танысу кезінде инициатива білдіру, қонаққа шақыру, көмек ұсыну, қоғамдық жерлерде сыпайлық көрсету, басқа адамға тиесілі нәрсені сұрай білу, өтінішті қабылдамаған жағдайда

		адекватты жауап қайтару
4 -тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	7.1.1.1 тыныстауға зейін қойып, бұлшық етті жаттықтыруға бағытталған ойындар мен этюдтарды орындау
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	7.2.2.2 берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрастырып жаттығу/орындау
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тіліжәне тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.2 Қылықты модельдеу	7.3.2.2 белгілі жағдаяттарындағы қылықты модельдеу: мен қатты қорықтым; менің зәрем ұшты ...; менің есім шықты; қорқыныштан мелшейіп қалдым; жетістіктен шаттану
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	7.5.1.1 практикада мәдени тәртіп дағдыларын қолдана білу: жеке меншік құқығын сыйлау; танысу кезінде инициатива білдіру, қонаққа шақыру, көмек ұсыну, қоғамдық жерлерде сыпайлық көрсету, басқа адамға тиесілі нәрсені сұрай білу,өтінішті қабылдамаған жағдайда адекватты жауап қайтару
6. «Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйдің және мінездің жеке қасиеттерін түзету»	6.1 Көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзету	7.6.1.1 мінездің жағымды және жағымсыз қасиеттеріне моральді баға беру 7.6.1.2 қимыл-қозғалыс автоматизімін жоюға арналған жаттығуларды орындау 7.6.1.3 қорқыныш, қобалжу сезімдерін сурет салу, мүсіндеу, жағдаятты ойнау арқылы жеңуге болатынын білу

4) 8 -сынып:
4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімнің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	8.1.1.1 тәртібі мен сезімін, эмоцияларын саналы түрде түзету үшін аутогенді жаттығудың элементтерін білу және орындау
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.1 Сезімдермен танысу	8.2.1.1 шаршау – жігерлілік; апатия – құмарлық; байсалдылық– шыдамсыздық; түңеріңкі – ақжарқын қарама-қарсы сезімдерді ажырату және оларға адекватты баға беру 8.2.1.2 немқұрайлық/апатия; түңеріңкілік/жабырқау; уайым/зығырдае қайнау/ашу кернеу; азап шегу/алаңдау;

		сергектік/жігерлік эмоциональді жай-күйлердің реңктерін ажырату
	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	8.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін ажырату 8.2.2.2 дыбысталған және дыбыссыз (көру қалдығы бар балалар үшін) фильмдерді көру негізінде басқа адамның көңіл-күйі мен эмоциональді жай-күйін табу (немқұрайлық/апатия; түнеріңкі/жабырқау; уайымдау/зығырдан қайнау/ашу кернеу; азап шегу/алаңдау; сергектік/жігерлік)
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тіліжәне тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	8.3.1.1 сюжетті әңгіме кейіпкерлерінің эмоциональді жай-күйін, сезімдерін, көңіл-күйін театрландыру және драматизациялау арқылы жаңғырту
2-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	8.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін ажырату 8.2.2.2 дыбысталған және дыбыссыз (көру қалдығы бар балалар үшін) фильмдерді көру негізінде басқа адамның көңіл-күйі мен эмоциональді жай-күйін табу (немқұрайлық/апатия; түнеріңкі/жабырқау; уайымдау/зығырдан қайнау/ашу кернеу; азап шегу/алаңдау; сергектік/жігерлік)
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	8.2.3.1 уайымдау, зығырдан қайнау, алаңдау эмоциональді жай-күйлерді жеткізуге байланысты өмірлік жағдаяттарды моделдеу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тіліжәне тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	8.3.1.1 сюжетті әңгіме кейіпкерлерінің эмоциональді жай-күйін, сезімдерін, көңіл-күйін театрландыру және драматизациялау арқылы жаңғырту
	3.2 Қылықты модельдеу	8.3.2.1 белгілі жағдаяттарындағы қылықты модельдеу: спорт жанкүйерінің құмары; алғашқы танысу кезіндегі тілектестік қатынас; жігітке/бойжеткенге көңіл білдіру белгілері; келеңсіз жағдайға наразы болу
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айғуды үйрету	8.4.1.1 көңіл-күйдің интонациялық реңктерін, жабырқаңқылық, құмарлық, толқу, азап шегу, шаршау, қайраттылық сезімдерін көрсету; 8.4.1.2 сөйлеу интонациясы бойынша басқа адамның эмоциональді жай-күйін аңғару
3-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	8.2.2.1 әдеби шығармаларды оқу және фильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің

жай-күйді қабылдау»		кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін ажырату 8.2.2.2 дыбысталған және дыбыссыз (көру қалдығы бар балалар үшін) фильмдерді көру негізінде басқа адамның көңіл-күйі мен эмоционалді жай-күйін табу (немқұрайлық/апатия; түңеріңкі/жабырқау; уаымдау/зығырдан қайнау/ашу кернеу; азап шегу/алаңдау; сергектік/жігерлік)
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	8.2.3.1 уайымдау, зығырдан қайнау, алаңдау эмоциональді жай-күйлерді жеткізуге байланысты өмірлік жағдаяттарды моделдеу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	8.3.1.1 сюжетті әңгіме кейіпкерлерінің эмоциональді жай-күйін, сезімдерін, көңіл-күйін театрландыру және драматизациялау арқылы жаңғырту
	3.2 Қылықты модельдеу.	8.3.2.1 белгілі жағдаяттарындағы қылықты модельдеу: спорт жанкүйерінің құмары; алғашқы танысу кезіндегі тілектестік қатынас; жігітке/бойжеткенге көңіл білдіру белгілері; келеңсіз жағдайға наразы болу
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	8.4.1.1 көңіл-күйдің интонациялық реңктерін, жабырқаңқылық, құмарлық, толқу, азап шегу, шаршау, қайраттылық сезімдерін көрсету; 8.4.1.2 сөйлеу интонациясы бойынша басқа адамның эмоциональді жай-күйін аңғару
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	8.5.1.1 әңгімені қолдай білу, өзіне әдепті түрде назар аударта білу, көмек немесе кеңес сұрау
4-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	8.2.3.1 уайымдау, зығырдан қайнау, алаңдау эмоциональді жай-күйлерді жеткізуге байланысты өмірлік жағдаяттарды моделдеу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.2 Қылықты модельдеу.	8.3.2.1 белгілі жағдаяттарындағы қылықты модельдеу: спорт жанкүйерінің құмары; алғашқы танысу кезіндегі тілектестік қатынас; жігітке/бойжеткенге көңіл білдіру белгілері; келеңсіз жағдайға наразы болу
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	8.5.1.1 әңгімені қолдай білу, өзіне әдепті түрде назар аударта білу, көмек немесе кеңес сұрау
6-бөлім «Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйдің	6.1 Көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзету	8.6.1.1 түңеріңкі- ақжарқын, шыдамсыз-сабырлы, селқос-сергек сияқты мінездің қасиеттерін талдау және моральді баға беру; 8.6.1.2 өзінің сезімдерін сипаттау, наразылық, зығырдан қайнау сезімдерін тежеуге жаттығу,

және мінездің жеке қасиеттерін түзету»	оларды адекватты түрде білдіруге үйрену
--	---

5) 9 -сынып:
5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімнің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	9.1.1.1 тәртібі мен сезімін, эмоцияларын саналы түрде түзету үшін аутогенді жаттығудың элементтерін білу және орындау.
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.1 Сезімдермен танысу	9.2.1.1 алаңсыздық – мазасыздық; ыза – сабырлық; қобалжу – тыныштық қарама-қарсы сезімдерді ажырату және адекватты баға беру; 9.2.1.2 мазасыздану/қобалжу; сотқарлық/тентектік; алаңғасар/сасқалақтау; сабырлық/алаңсыздық мінездің, эмоциялардың жеке реңктерін ажырату
	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	9.2.2.1 мінез қасиеттеріне сипаттама және адекватты баға беру: алаңғасарлық – жинақылық, ұқыптылық – салақтық, жауапкершілік – бейқамдық, қамқар болуға қабілетті – немқұрайлық
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	9.2.3.1 мимика және жестпен мазасыздық, сақтық, сотқарлық, қобалжу, алаңғасарлық, сасқалақтау, ыза сезімдерін моделдеу; 9.2.3.2 көркем шығарма немесе фильм үзіндісі бойынша берілген эмоцияға этюдтарды сахналауға қатысу
2-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	9.2.2.1 мінез қасиеттеріне сипаттама және адекватты баға беру: алаңғасарлық – жинақылық, ұқыптылық – салақтық, жауапкершілік – бейқамдық, қамқар болуға қабілетті – немқұрайлық
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	9.2.3.1 мимика және жестпен мазасыздық, сақтық, сотқарлық, қобалжу, алаңғасарлық, сасқалақтау, ыза сезімдерін моделдеу; 9.2.3.2 көркем шығарма немесе фильм үзіндісі бойынша берілген эмоцияға этюдтарды сахналауға қатысу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	9.3.1.1 сюжетті әңгіме, сурет, фильм кейіпкерлерінің эмоциональді жай-күйін, көңіл-күйін жаңғыртуда театрландыру және драматизациялау тәсілдерін қолдану 9.3.1.2 дене қалпы, мәнерлі қимылдар және

практикада қолдану»		мимика арқылы «қатып қалған» этюдтарды жаңғырту, (мысалға, «тағы да екілік» картинасын салып көрсету)
	3.2 Қылықты модельдеу.	9.3.2.1 белгілі жағдаяттарындағы қылықты модельдеу: қобалжуды, мазасыздануды адекватты жеткізу; ұнатуды, жақтырмауды көрсету
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	9.4.1.1 сақтық, сотқарлық, қобалжу, ыза болу, сасқалақтау сезімдерін сөйлеу интонациясымен жеткізу 9.4.1.2 басқа адамның эмоциональді жай-күйін оның сөйлеу интонациясы бойынша, көру қалдығы болғанда мимика мен жест бойынша аңғару қабілеттілігі
3-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	9.2.3.1 мимика және жестпен мазасыздық, сақтық, сотқарлық, қобалжу, алаңғасарлық, сасқалақтау, ыза сезімдерін моделдеу 9.2.3.2 көркем шығарма немесе фильм үзіндісі бойынша берілген эмоцияға этюдтарды сахналауға қатысу
3. Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	9.3.1.1 сюжетті әңгіме, сурет, фильм кейіпкерлерінің эмоциональді жай-күйін, көңіл-күйін жаңғыртуда театрландыру және драматизациялау тәсілдерін қолдану 9.3.1.2 дене қалпы, мәнерлі қимылдар және мимика арқылы «қатып қалған» этюдтарды жаңғырту, (мысалға, «тағы да екілік» картинасын салып көрсету)
	3.2 Қылықты модельдеу.	9.3.2.1 белгілі жағдаяттарындағы қылықты модельдеу: қобалжуды, мазасыздануды адекватты жеткізу; ұнатуды, жақтырмауды көрсету
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	9.4.1.1 сақтық, сотқарлық, қобалжу, ыза болу, сасқалақтау сезімдерін сөйлеу интонациясымен жеткізу 9.4.1.2 басқа адамның эмоциональді жай-күйін оның сөйлеу интонациясы бойынша, көру қалдығы болғанда мимика мен жест бойынша аңғару қабілеттілігі
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	9.5.1.1 әлеуметтік желілерде таныс және бейтаныс адамдармен әңгімелесу кезінде белсенді тыңдау, қолдау дағдыларының болуы
4 –тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	9.1.1.1 тәртібі мен сезімін, эмоцияларын саналы түрде түзету үшін аутогенді жаттығудың элементтерін білу және орындау
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және	3.2 Қылықты модельдеу.	9.3.2.1 белгілі жағдаяттарындағы қылықты модельдеу: қобалжуды, мазасыздануды адекватты жеткізу; ұнатуды, жақтырмауды көрсету

тілдік емес құралдарын практикада қолдану»		
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	9.5.1.1 әлеуметтік желілерде таныс және бейтаныс адамдармен әңгімелесу кезінде белсенді тыңдау, қолдау дағдыларының болуы
6.«Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйдің және мінездің жеке қасиеттерін түзету»	6.1 Көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзету	9.6.1.1 өзінің сезімдерін және ыза, сасқалақтау сезімдерін сипаттай және бағалай білу 9.6.1.2 туындаған сезімі мен түйсінуін сөзбен жеткізе отырып, музыкалық шығармалардың көңіл-күйін анықтау; 9.6.1.3 жеке өзінің сезімін сипаттау 9.6.1.4 босаңсу дағдысын қолдана отырып, қимыл-қозғалыс автоматизімін жоюға арналған жаттығуларды орындау

б) 10-сынып:
6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімнің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	10.1.1.1 тәртібі мен сезімін, эмоцияларын саналы түрде түзету үшін аутогенді жаттығудың элементтерінің мәнін түсіну және оны орындау
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.1 Сезімдермен танысу	10.2.1.1 жағыну–менсінбеушілік; мұң – қуаныш; сары уайым - шаттық; көңіл-күйдің басылуы – рухтанушылық; суканы сүймеу – сыйластық көңіл-күйге, эмоциональді жай-күйге және сезімдерді ажырату, адекватты баға беру
	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	10.2.2.1 көркем әдебиеттерді оқу, кинофильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін бағалау 10.2.2.2 дыбысталған және дыбыссыз (көру қалдығы бар балалар үшін) фильмдерді көру негізінде басқа адамның көңіл-күйі мен сезімдерін табу 10.2.2.3 берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрастыру
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	10.2.3.1 жағымпаздану, асқақтық, сары уайым, шаттану, көңіл-күйдің басылуы, рухтанушылық, жақтырмаусезімдерін жеткізу үшін берілген эмоцияларға этюдтарды ойнау 10.2.3.2 сыртқы белгілері бойынша эмоцияларды тауып, оларға адекватты жауап беру

		10.2.3.3 қанағаттану, ләззат алу, шаттану, масаттану, көңіл толмау, нараздылық сияқты мінездің жеке қасиеттерін, эмоцияларды, сезімдерді жеткізу
2-тоқсан		
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	10.2.2.1 көркем әдебиеттерді оқу, кинофильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін бағалау 10.2.2.2 дыбысталған және дыбыссыз (көру қалдығы бар балалар үшін) фильмдерді көру негізінде басқа адамның көңіл-күйі мен сезімдерін табу 10.2.2.3 берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрастыру
	2.3 Мимика мен пантомимиканы жаңғырту	10.2.3.1 жағымпаздану, асқақтық, сары уайым, шаттану, көңіл-күйдің басылуы, рухтанушылық, жақтырмаусезімдерін жеткізу үшін берілген эмоцияларға этюдтарды ойнау 10.2.3.2 сыртқы белгілері бойынша эмоцияларды тауып, оларға адекватты жауап беру 10.2.3.3 қанағаттану, ләззат алу, шаттану, масаттану, көңіл толмау, нараздылық сияқты мінездің жеке қасиеттерін, эмоцияларды, сезімдерді жеткізу
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	10.3.1.1 елестеткенжансыз заттарды жаңғырту (шар, маятникі бар сағат, қуыршақ) 10.3.1.2 ұнату, мұң, қуаныш, рухтану, құрметтеусезімдерін адекватты жеткізе білу
	3.2 Қылықты модельдеу.	10.3.2.1 эмоциональді жай-күйді білдіруге қатысты өмірлік жағдаяттарды модельдеу 10.3.2.2 мінездің жағымды және жағымсыз жақтарына өзіндік баға беру
4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	10.4.1.1 патшалық, мұң, қуаныш, шаттану, жақтырмау, сыйлау, сұқаны сүймеу, жағымпаздану сезім реңктерін, эмоциональді жай-күйді жеткізе білу 10.4.1.2 бір фразаны түрлі интонациямен айта білу (қатты, табанды, жағымпаздана, рухтана, шаттана, сұқаны сүймей)
3-тоқсан		
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.1 Жесттерді, мәнерлі қимылдарды орындауға жаттығу	10.3.1.1 елестеткенжансыз заттарды жаңғырту (шар, маятникі бар сағат, қуыршақ) 10.3.1.2 ұнату, мұң, қуаныш, рухтану, құрметтеусезімдерін адекватты жеткізе білу
	3.2 Қылықты модельдеу.	10.3.2.1 эмоциональді жай-күйді білдіруге қатысты өмірлік жағдаяттарды модельдеу 10.3.2.2 мінездің жағымды және жағымсыз жақтарына өзіндік баға беру

4. «Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту»	4.1 Интонациямен айтуды үйрету	10.4.1.1 патшалық, мұң, қуаныш, шаттану, жақтырмау, сыйлау, сұқаны сүймеу, жағымпаздану сезім реңктерін, эмоциональді жай-күйді жеткізе білу 10.4.1.2 бір фразаны түрлі интонациямен айта білу (қатты, табанды, жағымпаздана, рухтана, шаттана, сұқаны сүймей)
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	10.5.1.1 қарым-қатынас тәсілдері мен тіл мәдениетін меңгеру. Басқа адамға эмоциональді қатынасын адекватты түрде білдіре білуі 10.5.1.2 тамаша әңгімелесуші болуға үйрену 10.5.1.3 көпшілік алдына шығып сөйлеу
4-тоқсан		
1. «Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру»	1.1 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	10.1.1.1 тәртібі мен сезімін, эмоцияларын саналы түрде түзету үшін аутогенді жаттығудың элементтерінің мәнін түсіну және оны орындау
2. «Сезімдер мен эмоциональді жай-күйді қабылдау»	2.2 Сезімдерді тану, атау, сипаттау	10.2.2.1 көркем әдебиеттерді оқу, кинофильмдерді көру кезінде кейіпкерлердің эмоциональді жай-күйін бағалау 10.2.2.2 дыбысталған және дыбыссыз (көру қалдығы бар балалар үшін) фильмдерді көру негізінде басқа адамның көңіл-күйі мен сезімдерін табу 10.2.2.3 берілген эмоцияға сюжетті әңгімелерді құрастыру
3. «Қарым-қатынастың сөйлеу тілі және тілдік емес құралдарын практикада қолдану»	3.2 Қылықты модельдеу.	10.3.2.1 эмоциональді жай-күйді білдіруге қатысты өмірлік жағдаяттарды модельдеу 10.3.2.2 мінездің жағымды және жағымсыз жақтарына өзіндік баға беру
5. «Мәдени тәртіп дағдыларын қалыптастыру»	5.1 Мәдени тәртіп пен қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	10.5.1.1 қарым-қатынас тәсілдері мен тіл мәдениетін меңгеру. Басқа адамға эмоциональді қатынасын адекватты түрде білдіре білуі 10.5.1.2 тамаша әңгімелесуші болуға үйрену 10.5.1.3 көпшілік алдына шығып сөйлеу
6. «Мимика және пантомимика құралдарымен көңіл-күйдің және мінездің жеке қасиеттерін түзету»	6.1 Көңіл-күйді және мінездің жеке қасиеттерін түзету	10.6.1.1 жеке өзінің көңіл-күйін талдау 10.6.1.2 берілген эмоцияға өзі сезімін сипаттау: мен өзіме қандай көзқарастамын; мен кімді сыйлаймын 10.6.1.3 мінездің жағымсыз қасиеттері мен эмоцияларды келтіре отырып, оларға моральді баға беру 10.6.1.3 басқа адамға деген антипатия (жақтырмау) сезімін баса білуі және оны адекватты түрде білдіруі

Ескерту: оқыту мақсаттары оқу іс-әрекетінің түріне қарай бір тоқсан аумағында үйлесіп отырады.